

Θεμελιώδεις αρχές και αξίες της ορθόδοξης βιοηθικής (Δημήτρης Τσιολακίδης, Θεολόγος)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=157924>]

Η διάσπαση της χριστιανοσύνης σε πολλές ομολογίες είχε σαν αποτέλεσμα να προβάλλει κάθε μια από αυτές τη δική της ηθική και κατά συνέπεια και τη δική της βιοηθική. Η Δυτική Χριστιανοσύνη εγκλωβισμένη η ίδια στο ζεύγμα πίστης και ορθολογισμού και υποκινούμενη από την επιθυμία να αποδεσμευτεί από τις Καλβινιστικές δοξασίες περί αδυναμίας του ανθρώπου να κατορθώσει οτιδήποτε καλό μετά την πτώση, -τις συνέπειες της οποίας απέρριψε ο ανθρωπισμός λόγω ακριβώς αυτής της προτεσταντικής αντίληψης- προσπάθησε να αντιτάξει απέναντι στην κοσμική βιοηθική μια χριστιανική βιοηθική κοσμοπολίτικη, συνδράμοντας με τη σειρά της πρόσθετο λόγο στο να καταστούν και οι δύο ανίκανες «να προσφέρουν αυτό που η παραδοσιακή χριστιανική ηθική είχε υποσχεθεί: τη συνένωση του σωστού με το αγαθό, καθώς και το κίνητρο και τη δικαίωση της ηθικής μέσα σε ένα πλήρως νοηματοδοτημένο ηθικό όραμα»[54].

Η ορθοδοξία δεν επέλεξε να συνδουλιστεί με τις επιταγές για μια κοινή κοσμική ηθική στο όνομα της συμφωνίας αλλά συμμετέχει ενεργά προσφέροντας το δικό της δημιουργικό λόγο που παραμένει άρρηκτα συνδεδεμένος με τις αρχές της ορθόδοξης παράδοσης. Από αυτή την αναλλοίωτη σταθερά προκύπτουν και οι συνεπυγμένα διατυπωμένες αρχές έναντι των νέων δεδομένων και προκλήσεων, η παράθεση των οποίων συμπληρώνει και την ολοκλήρωση της μελέτης μας. Η πρώτη αφορά τον σεβασμό του χρόνου δηλαδή πριν οποιαδήποτε εφαρμογή να προηγείται ενδελεχής γνώση, η δεύτερη τονίζει: α) το σεβασμό στην θεϊκή δημιουργία, με την έννοια της συνετής και με διάκριση χρήσης της επιστημονικής γνώσης ώστε για παράδειγμα μια θεραπευτική γονιδιακή παρέμβαση να μην προκαλέσει αλλοίωση της κοινωνικής συμπεριφοράς του ανθρώπου, β) την μη απολυτοποίηση της βιολογικής ζωής καθώς η ιστορία του ανθρώπου συνεχίζεται πέρα από το θάνατο, οπότε σε ό,τι αφορά τον τρόπο που θα πεθάνει κάποιος η παρουσία της προσευχής μπορεί να μεταβάλει την έκβαση της αιώνιας προοπτικής. Η Τρίτη αφορά: α) στο σεβασμό των ατελειών και αναπηριών ως χαρακτηριστικό γνώρισμα της ποικιλομορφίας στη φύση, με σκοπό την αποτροπή φαινομένων ρατσισμού και διακρίσεων που θα απέρρεαν από την συγκεκριμενοποίηση των γενετικών προδιαγραφών, β) στην παιδαγωγική επίδραση του πόνου στην υπόθεση να αποκτήσει ο άνθρωπος εσωτερική πληρότητα. Η τέταρτη αρχή απευθύνεται: α) στο σεβασμό στην ανθρώπινη ζωή με το σκεπτικό ότι έκαστη ανθρώπινη ύπαρξη από άκρας συλλήψεως έως και την έσχατη πνοή της

συνιστά μοναδική, αναντικατάστατη και ανεπανάληπτη οντότητα, εκ φύσεως ελεύθερη, αυτεξούσια, στην ουσία και προοπτική της ιερή και υπερβατική, νοούμενη ως κοινωνική μονάδα με δικαιώματα και υποχρεώσεις, β) στο γεγονός του θανάτου η διαδικασία του οποίου εκλαμβάνεται ως ευκαιρία τόσο για τον ασθενή να προετοιμαστεί κατάλληλα ώστε να μεταβεί σε άλλο χωρικό περιβάλλον, όσο και για τους συγγενείς να εκφράσουν τα αγαπητικά αισθήματα και τη στοργή τους στα προσφιλή τους πρόσωπα.

Τέλος, η πέμπτη αρχή διακηρύσσει: α) ότι μπροστά στο μυστήριο του θανάτου και εξόχως ενός ανθρώπου που βρίσκεται σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας το δίλημμα που ανακύπτει για παράταση της ζωής ή παρεμπόδιση του θανάτου με τα μέσα της ιατρικής πρέπει να περνάει πάντοτε μέσα από το φίλτρο της διάκρισης, της αγάπης και του φόβου Θεού για να απαντηθεί, και β) ότι η ανθρώπινη ζωή δε συνιστά απλώς την ύπαρξη ενός ατόμου αλλά συνδέεται και με άλλους ανθρώπους και με ένα δεδομένο περιβάλλον, και υπό αυτές τις προϋποθέσεις η ίδια διάκριση απατείται όταν το δίλημμα αντιστρέφεται στην περίπτωση των ευρισκόμενων σε καταστολή και διασωληνωμένων ασθενών μη δυνάμενων να αποφασίσουν, όπου καθίσταται αποδεκτή η υπό όρους αναπλήρωση της απώλειας της συνείδησης από την «κοινωνική συναίνεση» των συγγενών όχι όμως και η «εικαζόμενη συναίνεση» του ασθενή στην περίπτωση του «εγκεφαλικού θανάτου», καθώς υπάρχει πάντα η πιθανότητα του θαύματος και έτσι αν συμβεί οποιαδήποτε διακοπή της μηχανικής υποστήριξης να εμποδίσει την ευκαιρία για μετάνοια. Τουτέστιν από ορθόδοξη σκοπιά η ευθύνη του ανθρώπου συνοψίζεται στο να βάλει όρια στην επιστημονική του αναζήτηση, ώστε τα κεκτημένα της να τίθενται στην πραγματική ωφέλεια του ανθρώπου η οποία έγκειται στην προσωπική του αναγέννηση και επεκτείνεται και στο περιβάλλον και στις επερχόμενες γενεές[55].

(συνεχίζεται)

[54] TRISTRAM ENGELHARDT, JR., ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ, μτφρ. Πολυξένη Τσαλίκη-Κιοσόγλου, εκδ. Αρμός 2007, σ.111.

[55] Βλ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιεροθέου ό.π., σς.344-346, 388-391.